

কৃষক বাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ ই-সংস্কৰণ মুকলি কৰা হৈছে। গতিকে কৃষক বাইজে আমাৰ ৱেব চাইট www.aau.ac.in লগ অন কৰি 'ঘৰে-পথাৰে' ই-সংস্কৰণৰ সুবিধা গ্ৰহণ কৰিব পাৰিব।

মুখ্য সম্পাদক
'ঘৰে-পথাৰে'
সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
□ গাহৰি পোৱালীৰ ল'ব লগা..	২
□ পেট আৰু মুখমণ্ডলৰ ৰোগ ..	২
□ গাখীৰতী পশুধনৰ ওহাৰ ..	২
□ আমাৰ একাষাৰ ..	৩
□ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম ..	৩
□ উদ্যান শস্য ..	৩

□ ৪৫ তম বছৰ □ ষষ্ঠ সংখ্যা □ ১৬ মাৰ্চ - ২০২৪ □ ১-১৫ চ'ত, ১৯৪৫ শক □ মূল্য - ১.০০ টকা

GHARE - PATHARE

PMG - 19 of 2005 - 06

কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী কৈলাশ চৌধুৰীৰ ধেমাজি কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ পৰিদৰ্শন

যোৱা ৪ মাৰ্চ তাৰিখে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ ৰাজ্যিক কৃষি আৰু কৃষক কল্যাণ দপ্তৰৰ মন্ত্ৰী কৈলাশ চৌধুৰীয়ে চিমেচ চাপৰিস্থিত ধেমাজি কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ পৰিদৰ্শন কৰে। প্ৰায় পাঁচ শতাধিক কৃষক উপস্থিত থকা আৰু অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° মনোৰঞ্জন নেওগে আঁত ধৰা ৰাজহুৱা সভাত কেন্দ্ৰীয় ৰাজ্যিক কৃষি আৰু কৃষক কল্যাণ দপ্তৰৰ মন্ত্ৰীগৰাকীয়ে ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠান দেশৰ ভিতৰত মাত্ৰ তিনিখন, ইয়াৰে এখন নতুন দিল্লীত, এখন বৰখণ্ডত আৰু এখন অসমৰ ধেমাজি জিলাৰ গোগামুখত বুলি উল্লেখ কৰি ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা প্ৰতিষ্ঠানৰ জৰিয়তে অসমৰ লগতে উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ কৃষি ক্ষেত্ৰৰ উন্নয়নৰ বাবে কৃষি গৱেষকসকলে গৱেষণা কৰাৰ সুযোগ-সুবিধা লাভ কৰিব বুলি বক্তব্য ৰাখি ২০১৩ চনত দেশৰ কৃষিজাত সামগ্ৰীৰ উৎপাদন ২৫০ মেট্ৰিক টন আছিল বুলি মন্তব্য কৰে। তেওঁ দেশৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোদীয়ে কৃষি আৰু কৃষকৰ উন্নয়নৰ বাবে লোৱা বিজ্ঞানসন্মত পদক্ষেপৰ বাবে বৰ্তমান ইয়াৰ পৰিমাণ ৩৩০ মেট্ৰিক টনলৈ বৃদ্ধি পাবলৈ সক্ষম হৈছে বুলি বক্তব্য ৰাখি কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰসমূহক আধুনিকীকৰণ কৰি উদ্যান শস্যৰ উৎপাদন, অৰ্গেনিক সামগ্ৰী উৎপাদন, পশুপালন আদি কৃষি ক্ষেত্ৰৰ সৈতে জড়িত কৰ্মসমূহত যুৱচামক উদগণি দিয়াৰ বাবে চৰকাৰে ফলপ্ৰসূ আঁচনি

গ্ৰহণ কৰিছে বুলি উল্লেখ কৰি কেন্দ্ৰীয় ৰাজ্যিক কৃষি মন্ত্ৰীগৰাকীয়ে পুনৰ কয়- এতিয়া অসম তথা উত্তৰ-পূৰ্বৰ কৃষি বিজ্ঞানীসকলে নতুন দিল্লীত আৰু দিল্লীৰ কৃষি

আদৰণী ভাষণ আগবঢ়োৱা অনুষ্ঠানত অসম চৰকাৰৰ শিক্ষামন্ত্ৰী ডাঃ ৰণোজ পেণ্ড, ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ সঞ্চালক ড° কাৰিভেল গোবিন্দ স্বামী, জোনাই

চিমেচ চাপৰিস্থিত ধেমাজি কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ পৰিদৰ্শনকালত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ ৰাজ্যিক কৃষি আৰু কৃষক কল্যাণ দপ্তৰৰ মন্ত্ৰী কৈলাশ চৌধুৰীয়ে ভাষণ প্ৰদান কৰা মঞ্চত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° মনোৰঞ্জন নেওগে প্ৰমুখ্যে অন্যান্য বিশিষ্ট ব্যক্তিসকল

বিজ্ঞানীসকলে অসমত গৱেষণা কৰি কৃষি ক্ষেত্ৰৰ উন্নয়নৰ বাবে বৈপ্লৱিক পৰিৱৰ্তন আনিবলৈ সক্ষম হ'ব বুলি কৈ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধেমাজিৰ আন্তঃগাথনিৰ উন্নয়নৰ বাবে সকলো সুবিধা আগবঢ়াবলৈ প্ৰয়াস চলাব বুলি আশ্বাস প্ৰদান কৰি কৃষি বিজ্ঞানীসকলক উদ্ভাৱনী চিন্তাৰে কাম কৰি কৃষি ক্ষেত্ৰৰ আমূল পৰিৱৰ্তন আনিবলৈ আহ্বান জনোৱাৰ লগতে কৃষকসকলকো কৃষি ক্ষেত্ৰত অধিক মনোনিৱেশ কৰি স্বাৱলম্বী হ'বলৈ আহ্বান জনায়। লখিমপুৰ লোকসভা সমষ্টিৰ সাংসদ প্ৰদান বৰুৱাই

বিধায়ক ভূৱন পেণ্ড, ধেমাজি জিলাৰ আয়ুক্ত অংকুৰ ভৰালী, কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধেমাজিৰ জ্যেষ্ঠ বিজ্ঞানী তথা মুৰব্বী ড° গুঞ্জল গগৈ বিষয়বস্তু বিশেষজ্ঞা নীলাক্ষী ভূঞা, অভিলাসা বৰঠাকুৰ, ড° বিনীতা কোঁৱৰ, ডাঃ প্ৰজ্জলিতা পাঠক, ভূপেন দাফলাৰী, মিচিং স্বায়ত্তশাসিত পৰিষদৰ কাৰ্যবাহী সদস্য মলেন্দ্ৰ নাৰ্জাৰী, ভৱানী দুৱৰা, ধেমাজি জিলা বিজেপিৰ উপ-সভানেত্ৰী ৰাণ গগৈ প্ৰমুখ্যে কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, ধেমাজিৰ বিষয়ববীয়াসকল উপস্থিত থাকে।

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি অভিযান্ত্ৰিক বিভাগৰ উদ্যোগত মূল্য সংযোজন আৰু প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ ওপৰত প্ৰশিক্ষণ সম্পন্ন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি অভিযান্ত্ৰিক বিভাগৰ উদ্যোগত শাক-পাচলি আৰু বাঁহগাজৰ মূল্য সংযোজন আৰু প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ ওপৰত যোৱা ১-৪ মাৰ্চলৈ এক তিনিদিনীয়া প্ৰশিক্ষণ অনুষ্ঠিত হৈ যায়। অসমৰ স্থানীয় সম্প্ৰদায়ৰ জীৱিকা উন্নত কৰাৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা এই প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰথম দিনা অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি

অভিযান্ত্ৰিক বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপক ড° পংকজ বৰুৱা প্ৰমুখ্যে আন আন প্ৰশিক্ষকসকলৰ উপস্থিতিত এখন সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। সৰ্বভাৰতীয় সমন্বিত কৃষি গৱেষণা প্ৰকল্পৰ অধীনত আয়োজিত এই প্ৰশিক্ষণত বিজ্ঞানসন্মত পদ্ধতিৰে বাঁহগাজ আৰু লাই-পালেং আদি সেউজীয়া শাক-পাচলিৰ মূল্য সংযোজন

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

ব্যৱসায়িক ভিত্তিক নাৰ্ছাৰীৰ বৃত্তিমূলক প্ৰশিক্ষণ সম্পন্ন

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অস্ত্ৰগত কাঁহিকুছিস্থিত কামৰূপ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰত যোৱা ১৫-২০ ফেব্ৰুৱাৰীলৈ নাৰ্ছাৰীৰ বৃত্তিমূলক পাঁচদিনীয়া প্ৰশিক্ষণ সম্পন্ন হৈ যায়। এই উপলক্ষে আয়োজিত এক অনুষ্ঠানত কামৰূপ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ মুৰব্বী ড° ধীৰেন্দ্ৰনাথ কলিতাই উদ্বোধনী ভাষণত নাৰ্ছাৰীৰ জৰিয়তে কিদৰে স্বাৱলম্বী

হ'ব পাৰে, সেই বিষয়ে আলোকপাত কৰে। এই প্ৰশিক্ষণটিত উদ্যান শস্য বিশেষজ্ঞা ড° দৰদী প্ৰিয়ম দুৱৰাই প্ৰশিক্ষণটিৰ পাঁচদিনীয়া কাৰ্যসূচীৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা আগবঢ়ায়। উদ্বোধনী অনুষ্ঠানত কেন্দ্ৰটোৰ ইলাক্ষী ডেকা, অৰূপ কুমাৰ শৰ্মা আদি উপস্থিত থাকে। প্ৰশিক্ষণত উদ্যান শস্য

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

টৰিয়া-সৰিয়হৰ পথাৰ দিৱস পালন

যোৱা ৬ মাৰ্চ তাৰিখে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনস্থ নগাঁও জিলাৰ চিলঙনীস্থিত মাণ্ডলিক গৱেষণা কেন্দ্ৰ আৰু ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ অস্ত্ৰগত ৰাজহুৱাৰ ভাৰতপুৰস্থিত সৰিয়হ গৱেষণা সঞ্চালকালয়ৰ যুটীয়া সহযোগত ১.১৮ কোটি টকাৰ পুঁজিৰে পৰিচালিত টৰিয়া-সৰিয়হৰ মূল্য শৃংখল বৃদ্ধিৰ মেগা প্ৰজেক্টৰ অংশৰূপে নগাঁও জিলাৰ কুমাৰটোপ-বালিগাঁওত এখনি পথাৰ দিৱস কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰা হয়। অসমত বিজ্ঞানভিত্তিক খেতিৰ প্ৰসাৰৰ জৰিয়তে টৰিয়া-সৰিয়হৰ মূল্য শৃংখল বৃদ্ধিৰ মেগা প্ৰজেক্টৰ বাবে অসমৰ বিছখন জিলাৰ ৩০০ বিঘাকৈ পথাৰক সামৰি মুঠ ৬০০০

বিঘা মাটিত টৰিয়া-সৰিয়হৰ উন্নত জাতৰ প্ৰদৰ্শনীমূলক খেতি কৰা হৈছে। তদুপৰি, নগাঁও জিলাৰ আন ৬০০ বিঘা পথাৰত সৰিয়হজাতীয় শস্যৰ গাওঁ হিছাপে গঢ়ি তোলাৰ সংকল্প লোৱাৰ ফলত সৰ্বমুঠ ৬৯০০ বিঘা কৃষিভূমিত টৰিয়া-সৰিয়হৰ খেতিৰে হালধীয়া বিপ্লৱৰ পথ প্ৰশস্ত হৈছে। ইয়াৰ বাবে ২০ কুইন্টল পি এম ২৮ নামৰ সৰিয়হৰ উন্নত বীজ আৰু বাকী ৪৯ কুইন্টল টি এচ ৩৮ নামৰ টৰিয়াৰ উন্নত জাতৰ বীজ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনস্থ চিলঙনী, তিতাবৰ, তিনিচুকীয়া, বুঢ়ালিক চন, লখিমপুৰ, কাঁহিকুছি,

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৪ কলমত চাওক)

সামূহিক বিজ্ঞান মহাবিদ্যালয়ৰ বস্ত্ৰ আৰু সাজপাৰ ৰূপাংকণ বিভাগৰ উদ্যোগত ৰাষ্ট্ৰীয় সাজ-পাৰ দিৱস উদযাপন

গ্ৰাম্য সজাগতা কৰ্ম অভিযন্তা আঁচনিৰ অধীনত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অস্ত্ৰগত সামূহিক বিজ্ঞান মহাবিদ্যালয়ৰ বস্ত্ৰ আৰু সাজপাৰ ৰূপাংকণ বিভাগৰ চতুৰ্থবৰ্ষৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপিকা ড° বিনিতা বৈশ্য কলিতা, ড° নৱনিতা গগৈ, সহকাৰী অধ্যাপিকা ড° সুনিতা বৰুৱা আৰু ড° স্মীতা ভূঞাৰ লগতে কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, টিয়কৰ তত্ত্বাৱধানত যোৱা ৬ মাৰ্চ তাৰিখে

টিয়কৰ পুৰণি মটিয়া চাপৰি গাঁৱত "ৰাষ্ট্ৰীয় সাজ-পাৰ দিৱস" পালন কৰা হয়। অনুষ্ঠানটিত কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ বিষয় বস্তু বিশেষজ্ঞা ড° তুষৰলী শইকীয়াৰ লগতে মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰাম্য সজাগতা কৰ্ম অভিযন্তা আঁচনিৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল উপস্থিত থাকে। অনুষ্ঠানটিত আন্তৰ্জাতিক নাৰী দিৱসৰ লগত সংগতি ৰাখি গাঁৱৰ মহিলাসকলৰ মাজত

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৪ কলমত চাওক)

ওদালগুৰি কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ নাৰী দিৱস ডোগৰমোখাক আই চি টি সক্ষম গাঁও হিচাপে ঘোষণা

ওদালগুৰি কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ উদ্যোগত যোৱা ৮ মাৰ্চ তাৰিখে ডোগৰমোখা গাঁৱত নাৰী দিৱস উদযাপন

কৰা হয়। গাঁওখনৰ কৃষি উন্নয়ন, খাদ্য সুৰক্ষা আৰু ঘৰুৱা ব্যৱস্থাপনাৰ ক্ষেত্ৰত মহিলা কৃষকৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা আলোকপাত কৰাৰ উদ্দেশ্যে উদযাপন কৰা এই দিৱসত 'ডোগৰমোখা' গাঁওখনক অধিক উন্নয়নৰ বাবে আই চি টি সক্ষম গাঁও হিচাপে ঘোষণা কৰা হয়। এই উপলক্ষে অনুষ্ঠিত সভাত প্ৰণৱেশ বৰ্মনে কৃষি উন্নয়নৰ বাবে আই চি টি সজুলি ব্যৱহাৰৰ উপকাৰিতাৰ বিষয়ে কয়। ওদালগুৰি অসামৰিক চিকিৎসালয়ৰ ডায়েটিচিয়ান মুক্তমালা ফুকনে পৰিয়ালৰ সকলো লোকৰ বাবে সুস্থ খাদ্য ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি শাস্তি, প্ৰগতি আৰু সমৃদ্ধিৰ বাবে সু স্বাস্থ্য অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি কয়। বিজ্ঞানী ড° হিমাদ্ৰী ৰাভাই মহিলা

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমত চাওক)

আমাৰ একাষাৰ

উদ্যান শস্যৰ নাৰ্ছাৰীৰ কিছু দিশ

অসমত শিক্ষিত যুৱক-যুৱতীৰ নিবনুৱা সমস্যা সমাধানৰ বাবে উদ্যান শস্যৰ ক্ষেত্ৰখনেই হৈছে এক উৎকৃষ্ট সমাধান সূত্ৰ। অসমৰ মাটি আৰু জলবায়ু বহুতো উদ্যান শস্য খেতিৰ বাবে উত্তম। গতিকে উদ্যান শস্য খেতিৰ সত্ত্বেইয়েই লগতে বাণিজ্যিক বিকাশৰ সুবিধা অতি বেছি। এই সকলো খেতিৰ বাবে আটাইতকৈ লাগতিয়াল কথা হৈছে উৎকৃষ্ট মানৰ গুটি পুলি আদি। বৰ্তমান অৱস্থাত শিক্ষিত নিবনুৱা যুৱক-যুৱতীসকলৰ স্বাৱলম্বী হোৱাৰ নতুন পথ হৈছে উদ্যান শস্যৰ খেতি কৰা বিশেষকৈ ফুল, ফল-মূল, শাক-পাচলি আদিৰ পুলিবাবী পাতি পুলি তৈয়াৰ কৰা। এই পুলিবাবী বা নাৰ্ছাৰী পতাৰ বহুতো সুবিধা আছে যেনে - কম মাটিত অধিক পুলি তৈয়াৰ কৰিব পাৰি। এই নাৰ্ছাৰীৰ বাবে কোনো ধৰণৰ বৃহৎ মূলধনৰ প্ৰয়োজন নাই আৰু পুলি বিক্ৰীৰ বাবে বজাৰৰ অভাৱ নাই। শিক্ষিত যুৱক-যুৱতীসকলে নিজৰ ভৰিৰ ওপৰত থিয় দিয়াৰ উপৰিও নাৰ্ছাৰী পাতি আন দহজনক পেটৰ ভাতমুঠি যোগাৰ কৰিব পৰাকৈ কৰ্মসংস্থাপন দিব পাৰিব আৰু প্ৰয়োজন মাত্ৰ আগ্ৰহ, একাগ্ৰতা আৰু ধৈৰ্য।

নাৰ্ছাৰী বৰ্তমান এক লাভজনক ব্যৱসায়। অসমৰ প্ৰায়বিলাক ঠাইতে নাৰ্ছাৰী গঢ় লৈ উঠিছে আৰু বহুসংখ্যক সফলতাৰ মুখ দেখিছে। অসমৰ উদ্যান শস্যৰ ক্ষেত্ৰৰ প্ৰগতিৰ বাবে সু-সংগঠিত নাৰ্ছাৰী উদ্যোগৰ প্ৰসাৰে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব পাৰে। বৰ্তমান অসমত বহুসংখ্যক পঞ্জীয়নভুক্ত নাৰ্ছাৰী আছে। কিন্তু সৰহভাগেই বাজাৰ বাহিৰে নাৰ্ছাৰী পৰা ৰোপণ সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰি আনি ব্যৱহাৰ কৰে যাৰ ফলত কিছু সমস্যাই দেখা দিয়ে। যেনে

- ১) গ্ৰাহকে অধিক মূল্যত ৰোপণ সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰিব লাগে।
 - ২) ৰোপণ সামগ্ৰীৰ গুণগত মানদণ্ডৰ অনিশ্চয়তা
 - ৩) বহিঃৰাজ্যৰ পৰা ৰোপণ সামগ্ৰীৰ সৈতে অবাঞ্ছিত ৰোগ, কীট-পতঙ্গৰ আগমন। গুণগত মানৰ ৰোপণ সামগ্ৰী অবিহনে উদ্যান শস্যৰ বিকাশ অসম্ভৱ। অচিনাকী উৎসৰ পৰা সংগৃহীত ৰোপণ সামগ্ৰী বিশেষকৈ বহু বৰ্ষীয় ফল-মূলৰ পুলি ব্যৱহাৰ কৰাৰ কুফল বহু বছৰ ধৰি ভূগিব লগীয়া হয়।
- ফল-মূলৰ পুলিৰ বাবে নাৰ্ছাৰী একোখনক নিৰ্ভৰযোগ্য উৎস হিচাবে ধৰা হয়। এনেবোৰ নাৰ্ছাৰীত অংগজ প্ৰজনন পদ্ধতিৰে উৎপাদিত পুলি পোৱা যায়। প্ৰত্যেকখন নাৰ্ছাৰীত ফল-মূলৰ একোটা মাতৃগছৰ ব্ৰক থকাটো বাঞ্ছনীয়, যাৰ পৰা কলি, কলম, আগ আদি সংগ্ৰহ কৰি বাডিং, গ্ৰাফটিং, লেয়াৰিং, কাটিং আদি পদ্ধতিৰে পুলি উৎপাদন আৰু বিতৰণ কৰিব লাগে। অসমৰ প্ৰায়বিলাক ঠাইৰ শাক-পাচলিৰ পুলি, ফুলৰ পুলি বজাৰত সহজে পোৱা নাযায়।
- পুলিবাবীত সুস্থ, সৰল পুলি কেনেদৰে তৈয়াৰ কৰিব পাৰি তাৰ পদ্ধতিসমূহ তলত বৰ্ণনা কৰা হ'ল।
- ১) পুলিবাবী প্ৰস্তুতিৰ কাৰণে এডোখৰ ৰ'দঘাই, ওখ সাৰুৱা মাটি বাচনি কৰিব লাগে।
 - ২) মাটিডোখৰত সৰহ পৰিমাণে পচন সাৰ দি হাল কোৰ বাই মেয়াই লৈ এক মিটাৰ বহল, ১০-১৫ ছেঃমিঃ ওখ আৰু কৃষকৰ সুবিধা অনুযায়ী দৈৰ্ঘ্যৰ ভেটি তৈয়াৰ কৰিব লাগে।
 - ৩) ভেটিৰ মাটিডোখৰত জন্ম লোৱা বেমাৰৰ পৰা মুক্ত কৰিবৰ বাবে ০.১ শতাংশ কেপটান অথবা বেভিষ্টিন পানীৰ লগত মিহলাই দ'লৈকে মাটিখিনি ভালদৰে তিতি যোৱাকৈ মিহলাই ল'ব লাগে।
 - ৪) তাৰ পিছত ভেটিটো দুদিনৰ বাবে পলিথিন অথবা মৰাপাটৰ বস্তাৰে ঢাকি ৰখা উচিত।
 - ৫) দুদিনৰ পিছত ভেটিৰ আৱৰণ আঁতৰাই মাটিডোখৰ কোৰ মাৰি ৩-৪ দিনৰ বাবে মুকলি কৰি ৰাখিব লাগে। বৰষুণৰ বতৰত ওপৰত ছালিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।
 - ৬) পুলিবাবীত সিঁচি লগা বীজবোৰ কেপটাফ অথবা বেভিষ্টিন ঔষধেৰে (১ কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ বাবে ৩ গ্ৰাম ঔষধ) শোধন কৰিব লাগে যাতে বীজত থকা বেমাৰৰ বীজাণুবোৰ নাশ হয়।
 - ৭) বীজ সিঁচাৰ আগতে ভেটিৰ মাটিখিনি পোক-পৰাৱৰ পৰা মুক্ত কৰিবৰ বাবে প্ৰতি বৰ্গমিটাৰ মাটিত ১০ গ্ৰাম ৫ শতাংশ শক্তিৰ মালাথিয়ন পাউদাৰ মিহলাই ল'ব লাগে।
 - ৮) তাৰ পিছত শোধন কৰা বীজখিনি পুলিবাবী ভেটিত হয় মুক্তভাৱে নহয় ১-২ ছেঃমিঃ দৈৰ্ঘ্যৰ আঁতৰত শাৰী শাৰীকৈ সিঁচি দিব লাগে।
 - ৯) বীজ সিঁচাৰ পাছত বীজখিনি পৰিষ্কাৰ পচন সাৰ অথবা শুকান গোবৰৰ গুড়ি আৰু বালিৰে ঢাকি এডাল ঘূৰণীয়া কাঠেৰে সমান কৰি দিব লাগে।
 - ১০) ভেটিৰ ওপৰভাগ তিতি যোৱাকৈ সম পৰিমাণে পানী দিব লাগে। পিছত ভেটিবোৰ কলপাতেৰে বীজ নগজালৈকে ঢাকি ৰাখিব লাগে। পুলি গজি উঠাৰ পিছত বাতিপুৱা অথবা আবেলি এবাৰকৈ পাতলীয়াকৈ পানী যোগান ধৰিব লাগে।

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৬ চ'তৰ পৰা ১৫ বহাগ, ১৯৪৫-৪৬ শক

পথাৰ শস্য

বাওধান :

- ১। বাৰিষাকালত ১ মিটাৰ বা ততোধিক গভীৰতাৰ পানী থকা মাটিত বাওধানৰ খেতি কৰা হয়। এইখিনিতে উল্লেখ কৰা ভাল যে উদ্ভৰ পাৰ সমভূমি সংমণ্ডলৰ বাবে অনুমোদিত পদ্মপানী, পানীন্দ্র, আৰু পদ্মনাথ এই জাত কেইটা বৰ্ণ সংকৰ আৰু অধিক উৎপাদনক্ষম। ইয়াৰ ভিতৰত পদ্মপানী নামৰ বাওধানবিধ ১৮৫ দিনতে চপাব পৰা হয় বাবে "উন্নত" বেমাৰৰ পৰাও হাত সাৰিব পাৰি।
 - ২। ফাগুণ - চ'ত মাহতে বাওধানৰ বীজ সিঁচিব লাগে। আগৰ শস্যৰ নৰা আৰু মুঢ়াবিলাক জুই জ্বলাই পুৰি পেলাব লাগে। এনে কৰিলে কৃমি আৰু অন্যান্য পোক-পৰাৱৰ পৰা বহু পৰিমাণে হাত সাৰিব পাৰি। বীজ সিঁচাৰ আগতে বিঘাই প্ৰতি ১০ কিলোগ্ৰাম হিচাবে নিম আৱৰিত ইউৰীয়া ছটিয়াই মাটিৰ লগত মিহলাই দিব। (নিম আৱৰিত ইউৰীয়া, ৫০ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়াৰ লগত ৫০০ মিঃ লিঃ নিমতেল মিহলাই তৈয়াৰ কৰিব পাৰি।) প্ৰয়োগ কৰাৰ আগতে মিশ্ৰণটো হালধীয়া বৰণৰ নোহোৱা পৰ্য্যন্ত এখন ডাঠ পলিথিন কাগজৰ ওপৰত মেলি থব লাগে।
 - ৩। ওপৰিধি ১০ কিঃগ্ৰাঃ নিম আৱৰিত ইউৰীয়া ধানে পোখা মেলাৰ সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব।
 - ৪। বাওধানৰ খেতি একক শস্য নাইবা আধ্বধানৰ লগত মিশ্ৰিত খেতি হিচাবে কৰিব পাৰি। মিশ্ৰিত খেতি কৰিলে ৮ কিঃ গ্ৰাঃ আধ্বধানৰ লগত ২ কিঃ গ্ৰাঃ বাওধান মিহলাই এবিঘা মাটিত সিঁচিব লাগে। কেৱল বাওধানৰ খেতি কৰিলে এবিঘা মাটিত ১০ কিঃগ্ৰাঃ বীজব্যৱহাৰ কৰিব।
 - ৫। বাওধানৰ বীজ নিৰ্বাচন আৰু শোধন আছ নাইবা শালিধানৰ ক্ষেত্ৰত অৱলম্বন কৰা পদ্ধতিকে অনুসৰণ কৰিব।
- আছ ধান :
- ১) আধ্বধানৰ কঠীয়া পথাৰত ৰোৱাৰ পৰা ২৫-৩০ দিন হ'লে প্ৰথমবাৰ নাইট্ৰ'জেনযুক্ত সাৰ টপড্ৰেছিং হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। চাপৰ জাতৰ আধ্বধানৰ ক্ষেত্ৰত বিঘাই প্ৰতি ৪ কিঃ গ্ৰাঃ আৰু ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত ২ কিঃ গ্ৰাঃ হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব। অলাগতিয়া ঘাঁহ-বনবিলাক সময়মতে নিৰাণ কৰি দিব।
 - ২) এই সময়ছোৱাত পথাৰত যাতে যথেষ্ট জীপ থাকে তালৈ লক্ষ্য ৰাখিব। জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা থাকিলে মাটি শুকাই

যোৱাৰ আগতে পানী যোগান ধৰিব। ধানৰ পোখা মেলা আৰু মণি ধৰাৰ পৰা ফুল মেলালৈকে এই সময়ছোৱা পানীৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ক্ষেত্ৰত আটাইতকৈ জটিল সময়।

- ৩) ধানত ফুল ফুলাৰ পৰা মণি ধৰাৰ সময়তে দ্বিতীয়বাৰ ৪ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া টপড্ৰেছিং কৰিব। থলুৱা ধানৰ ক্ষেত্ৰত ২ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া টপড্ৰেছিং হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব।

কুঁহিয়াৰ :

- ১। বহাগ মাহত কুঁহিয়াৰ ৰূলে গজালি ওলোৱা আগহে ৰুব। নহলে শিপা ওলাই পোখা মেলাতে সময় লব আৰু কুঁহিয়াৰ সময়মতে পুৰঠ নহব।
- ২। সাৰ প্ৰয়োগ : সাৰৰ নাম কিঃ গ্ৰাঃ (বিঘাই প্ৰতি) ইউৰীয়া ৪০ একক চুপাৰ ফচফেট ৬০ মিউৰেট অৱপটাছ ১৫ অন্যথা যদি ডিএপি প্ৰয়োগ কৰে - ইউৰীয়া ৩৪ ডিএপি ২০ মিউৰেট অৱপটাছ ১৫

৩। সাৰ প্ৰয়োগৰ সময় আৰু পদ্ধতিঃ সমুদায় ফচফচ আৰু পটাচৰ আধা অংশ ৰোৱাৰ আগতে খলত প্ৰয়োগ কৰি মিহলাই ল'ব। ইউৰীয়া $\frac{3}{4}$ ভাগ আগ ৰোৱাৰ সময়ত আৰু বাকীখিনি প্ৰথমবাৰ মাটি চপাওতে প্ৰয়োগ কৰিব। থাকি যোৱা পটাচখিনি ইউৰীয়া টপড্ৰেছিং কৰোতে প্ৰয়োগ কৰিব। ৰোৱাৰ ১০০ দিনৰ ভিতৰত সাৰ প্ৰয়োগ সম্পূৰ্ণ কৰিব। ৪। গা-গছ বা আগ বিছোৱা আৰু মজাখোৱা পোকে আক্ৰমণ কৰা গছবিলাক উভালি পুৰি পেলাব।

মুঢ়া কুঁহিয়াৰ :

- ১। কুঁহিয়াৰৰ কটাৰ পিচত তলী ডৰা ভালদৰে পৰিষ্কাৰ কৰি কোৰেৰে ভেটি বিলাক ভাঙি দিব লাগে। শাৰীৰ মাজৰ খালি ঠাই বিলাকত গঁজালি মেলা নতুন আগ ৰুই পুৰ কৰি দিব।
- ২। ভেটিবিলাক ভঙাৰ পিচতে গোবৰ নাইবা পচন সাৰ মুঢ়াবিলাকত প্ৰয়োগ কৰিব। ইয়াৰ পিচতে প্ৰতি বিঘা তলীত ৪৫ কিঃ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ৬০ কিঃ গ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ১৫ কিঃ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱপটাছ এবাৰত নাইবা ৬০ দিনৰ ভিতৰত দুবাৰ টপড্ৰেছিং হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উদ্যান শস্য

- এই সময়ত কৃষকসকলে ফল-মূলৰ বাগিচাত ল'বলগীয়া পৰিচয়্যাসমূহ এনেধৰণৰ -
- কল : নতুনকৈ কলৰ বাৰী পাতিবৰ বাবে মাটি ডোখৰ চাহ কৰি কলৰ জাত অনুযায়ী নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত গাঁত খন্দাৰ ব্যৱস্থা কৰক আৰু মাহটোৰ শেষৰ ফাললৈ পুলি ৰোৱা কাম আৰম্ভ কৰিব পাৰে। পূৰ্ণা কলৰ বাৰী মাটিত জীপ ৰাখিবলৈ ৮-১০ দিনৰ মূৰে মূৰে পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক। বৰষুণ পৰিলে পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব নোলাগে। কল গছৰ গাত থকা শুকান পাত বা পচা পুৰাৰোৰ আঁতৰাই পেলাওক। কলডিল ওলোৱা গছৰ গুৰিত এটা মাত্ৰ পোখা পুলি ৰাখিব লাগে।
- নাৰিকল : নাৰিকল গছৰ গুৰিৰ মাটিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে প্ৰতি ১২-১৫ দিনৰ মূৰত পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক। পানী যোগান ধৰাৰ পিচত গছৰ চাৰিওফালে মাটিত ধানখেৰ বা মেটেকা আদি জাপি দিলে মাটিৰ জীপ ৰখাত সহায় হয়। গছৰ গুৰিত সৰহ পৰিমাণে পচন সাৰ বা শুকান গোবৰ প্ৰয়োগ কৰিলে মাটিয়ে পানী ধৰি ৰখাত সহায় হয়। যোৱা মাহত যদি কৰা নহ'ল, তেন্তে গছত থকা শুকান পাত বা শুকান খোৰাৰ বখোৱাবোৰ বা শুকাই যোৱা ফুলৰ খোকবোৰ কাটি আঁতৰাই আনক আৰু তলৰ পাতবিলাকৰ গুৰিত জমা হৈ থকা শুকান ফুল বা ঘুণ্ডলাবোৰ আঁতৰাই পৰিষ্কাৰ কৰক। নতুনকৈ নাৰিকলৰ বাৰী পাতিবলৈ হলে মাটি ডোখৰ চাহই নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত (২৫ ফুট X ২৫ ফুট) একোটাকৈ গাঁত খান্দক। পাচত গাঁতবোৰত খেৰ বা শুকান পাত আদি ৰাখি পুৰি পেলাওক।
- তামোল : বাৰীৰ পৰা শুকান পাতবোৰকে ধৰি বন-বাতবোৰ আঁতৰাই চাফ কৰি ৰাখক। তামোল গছৰ গুৰি মাটিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে প্ৰতি ১০-১২ দিনৰ অন্তৰত পানীৰ যোগান ধৰক। যোৱা বছৰ (বহাগ-জেঠ মাহত) ৰোপণ কৰা নতুন পুলিবোৰৰ গুৰিত গোবৰ সাৰ দি মাটি চপাই দিয়ক। নতুনকৈ বাৰী পাতিবলৈ হলে মাটি ডোখৰ চাহ কৰি ৯ ফুট X ৯ ফুট দূৰত্বত একোটাকৈ গাঁত খান্দি গাঁতবোৰ শুকান পাত বা খেৰ আদি দি পুতি দিয়ক।
- মাটিকঠাল : নতুনকৈ বাৰী পাতিবৰ বাবে ওখ চানেকীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-কোৰ মাৰি মাটিড্ৰা চাহ কৰি ৰাখক। পূৰ্ণ বাৰীত অতি খৰাং বতৰত পানীৰ যোগান ধৰক। বেলেগে থুপ পাতি ৰখা পোখা পুলি বা মুকুট পোখা ক্ৰাউন আদিত পানীৰ যোগান ধৰি পুলিখিনি সজীৰ কৰি ৰাখক। সুবিধা বুজি (৪ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

